

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Tilman||ni Smelingi Segeber=||gensis de VII.
Sacramentis Liber I. in || VII. capita iuxta numerum
sacramen||torum digestus, quorum assertionem,||
defensionemq[ue] aduersus hæreticos con||tinet, ...**

Smelingus, Tilmannus

Coloniæ, 1538

VD16 S 6802

De Sacramento Confirmationis. Capvt II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30214

efficere nulla alia res præter religionem dei potest. Putauit igitur se inuenisse iustitiam, quum eam prorsus euerteret, quia non rerum fragilium, sed mentium debet esse communitas. Nam si iustitia omnium virtutum est mater, quum illæ singulæ tolluntur, ipsa subuertitur. Tulit autem Plato, ante omnia frugalitatem, quæ vtrique nulla est, vbi proprii nihil habeatur. Tulit abstinentiam, siquidem nihil fuerit, quo abstinenceatur, alienum. Tulit temperantiam, tulit castitatem, quæ virtutes in vtroque sexu maxime sunt. Sic virtutem quum vult omnibus dare, omnibus ademit. Nam rerum proprietas, & vitiorum & virtutum materiā continet: communitas nihil aliud, quam vitiorum licentiam. Et quia nostri anabaptistæ huius erroris licet nō sint authores aut inuectores, sunt tamē resuscitatores doctores & defensores, idcirco operæ p̄cium duxi, hoc loco perniciosissimum istud dogma nuper rursus in lucem productum interserere atq; paucis refellere.

DE SACRAMENTO Confirmationis.

CAPVT II.

Confirmationem esse sacramentū facile docebimus ex definitione sacramenti, quam superius posuimus. Est enim confirmatio inuisibilis gr̄g, qua in Ch̄o iam per bap

De conse.
d. 3. cap.
Spiritus.

tissimum regeneratus, ad perfectā spiritualis vitæ ætatem perducitur, corroboratur, conseruaturq; imago & causa. Quod verum esse testatur Melchiades papa & martyr, quū dicit: Spiritus sanctus, qui super aquas baptismi salutifero descendit lapsu, in fonte plenitudinem tribuit ad innocentiam, in confirmatione augmentum præstat ad gratiam. Et quia in hoc mundo tota ætate victuris inter inuisibiles hostes & pericula gradiendum est, in baptismo regeneramur ad vitam, post baptismum confirmamur ad pugnam. In baptismo abluimur, post baptismum roboramur. Et quamuis continuo transituris sufficiant regenerationis beneficia victuris tamen necessaria sunt cōfirmationis auxilia. Regeneratio per se saluat mox in pace baptismi vel seculi recipiendos, confirmatio armat & instruit ad agones mundi huius & prælia reseruandos. Qui autem post baptismum cum acquisita innocētia immaculati peruenerint ad mortem, confirmantur morte, quia non possunt peccare post mortem. Ex concilio quoque Aurelianensi inuenimus statutum, ut ieiuniant ad confirmationem veniant, perfectæ ætatis, ut moneantur confessionem facere prius, ut mundi donum spiritus sancti valeant percipere. Quia nunquam erit Christianus, nisi confirmatione episcopali fuerit chrismatis sacramento initiatus. Item conciliū Meldense decreuit, ut episcopi non nisi ieiunis per impositionem manuum spiritum sanctum tradāt, exceptis infirmis & morte periclitantibus. Sicut autem duobus temporibus, pascha vide

De. conf.
dist. 5. ca.
Ut ieiuni.

licet & Pentecoste, a ieiunis debet celebrari baptismus: ita etiam traditionem spiritus sancti a ieiunis pontificibus cōuenit celebrari. Cyprianus quoque martyr confirmationem aperte sacramentum vocat lib. 2. epist. epist. 1. quum dicit, eos qui extra ecclesiam & apud hæreticos & schismaticos baptizati sunt, quando ad nos atque ad ecclesiam, quæ vna est, venerint, baptizari oportere, eo quod parum sit eis manū imponere ad accipiendum spiritum sanctum, nisi & ecclesiæ accipiant baptismum. Tunc enim demum plane sanctificari & esse filij dei possunt, si utroque sacramento nascantur. Hic confirmationem sacramentum esse, manifeste pronunciat Cyprianus, cuius iudicio ego plus tribuendum censeo, quam ineptis ac friuolis hæreticorum somnijs. Quid autem de baptismo eorum qui apud hæreticos baptizati fuerant, senserit, ante dixisse me memini.

¶ Huius sacramenti materia est chrisma, quod ex oleo oliuarum & balsamo conficitur, & per episcopum necessario consecratur. In hoc enim sacramento datur spiritus sancti gratia ad perfectū robur spiritalis vitæ, ut homo sit armatus aduersus hostes fidei, & intrepidus stet contra procellas & turbines huius mundi, fidemque suam profiteatur, si necessitas cogat, coram infidelibus, & iam valeat, vel saltem incipiat, actiones suas cōmunicare alijs. Quis autem ignorat in oleo, quod sua pinguedine et proprietate qua ignem nutrit & fouet, & flammescere facit, designari pinguedinem gratiæ spiritus sancti ac ardorem charitatis, quum &
F

Cypria.

Iohan. 1.

ipse Christus dicatur vinctus oleo lætitiæ præ
 participibus suis, propter plenitudinem spiri-
 tussancti, quam habuit. De plenitudine enim eius
 ait Iohannes euāgelista, accipimus omnes gra-
 tiam pro gratia. Hoc oleo vinctus potest dice-
 re cum propheta: Impinguaſti in oleo caput me-
 um. Pro chrismate igitur conficiendo conueni-
 enter accipitur oleum non quodcunque, sed oli-
 uarum, quod proprie oleum est, & proprieta-
 tes eius quibus significatur spiritussanctus, ma-
 gis in eo inueniuntur, quam in quocunque alio
 oleo. Nam oliua semper frondibus virens viro-
 rem & misericordiā spiritussancti significat.
 Balsamum vero ex odoriferis petitis arbori-
 bus, quia suo odore omnia superat aromata, o-
 leo conuenienter admiscetur. Ex sui enim odo-
 ris fragrantia quæ in alios redundat, commu-
 nicationem actionum ad alios designat, iuxta
 illud Apostoli: CHRISTI bonus odor sur-
 mus deo, in ijs qui salui fiunt, & in ijs qui pere-
 unt, alijs quidem odor mortis in mortem, alijs
 odor vitæ in vitam. Omnes quippe Christiani
 odorem boni nominis habere debent. Cur au-
 tem chrisma ab episcopo prius consecrari de-
 beat, quam ad vsum exhibeatur sacramenti,
 inde accipitur, quod Christus, a quo tota sacra-
 mentorum sanctificatio deriuatur, quibusdam
 sacramentis corpoream habentibus materiam
 vsus est, baptismo videlicet & eucharistia: cu-
 ius vsu, horum duorum sacramentorum ma-
 teriæ, aptitudinem acceperunt ad sacramenti
 perfectionem. Hinc Chrysostomus dicit; Nun-

Quia igitur chrisma in oleo vinctum est, & per hoc

quam aquæ baptismi purgare peccata creden-
tium possent, nisi tactu dominici corporis san-
ctificatæ fuissent. In sacramento quoque eu-
charistiæ panem & calicem antea benedixit,
quam in eo corpus suum & sanguinem disci-
pulis dedisset, Matthæo & Luca testibus.

Matt. 26
Lucæ. 22.

Christi ergo benedictio seu vsus materiæ ho-
rum duorum sacramentorum, quum sufficiat
ad perfectionem sacramenti, non oportet vt
eorum materia prius benedicatur. Quod au-
tem consecratur solenniter in vigilia Paschæ
& Pentecostes aqua baptismi, similiter & pa-
nis & vinum benedicuntur ante consecratio-
nem corporis & sanguinis Christi, ad ceremo-
nias pertinet & solennitatem sacramenti. Chri-
stus autē visibili aliqua vnctione in vsum con-
firmationis non sanctificauit neque consecra-
uit. Et hoc quidem ne iniuria fieret inuisibili
eius vnctioni, qua vnctus est præ cōsortibus su-
is. Proinde tam chrisma quam oleum sanctum
infirmorum prius benedicuntur, quam adhi-
beantur in vsum sacramenti. Vnde Augusti-
nus libro V. de ciui. dei ca. XXVI. de Chri-
sto dicit: Manifestius de eo scriptum est in acti-
bus Apostolorum, quoniā vnxit eum deus spi-
ritu sancto, non vtiq; oleo visibili, sed dono gra-
tiæ, quod visibili significatur vnguento, quo
baptizatos vngit ecclesia. Mystica autem &
inuisibili tantum vnctione intelligendus est
vnctus, quoniam verbum dei caro factum est,
id est, quando natura humana sine vllis præ-
cedentibus bonorum operum meritis dei ver-
bo est in vtero virginis copulata. Oportet

August.

igitur chrisma huius sacramenti materiā prius per episcopum cōsecrari, quam ad vsum sacramenti adhibeatur. Ex quo colligitur, neminē posse confirmari in oleo nō consecrato, quāuis in aqua non consecrata quis possit baptizari.

Sapient. 7.

1. Cor. 12

Cypria.

¶ Cur autē huius sacramenti materia composita sit, baptismi vero simplex elementum, hæc assignatur ratio, quia baptismus datur homini ad spiritualem vitam simpliciter consequendam, & proinde simplex illi competit materia, istud autem datur ad consequendam spiritus sancti plenitudinē, cuius multiformis est operatio, iuxta Sapiētis verbum, qui dicit in illa sapientia esse spiritum intelligentiæ, sanctum, multiplicem, vnicū, subtilem, diffusum, mobilem, incoinquinatum, certū, suauem, amantem bonum, acutum, nihil vetantē benefacere, humanum, benignum, stabilem, securum, omnem habentē virtutem, omnia prospicientem, capientem omnem spiritum, &c. Et Apost. dicit: Diuisiones gratiarū sunt, idem autem spiritus. Conuenienter ergo huius sacramenti materia est composita. Huius chrismatis mentionem facit apertissime b. Cyprianus lib. 1. Epist. epist. 12. quū dicit: Vngi quoq; necesse est eum, q baptizatus est, vt accepro chrismate, id est, vnctione, esse vnctus dei, & habere in se Christi gratiam, possit. Porro autem eucharistia & vnde baptizati vnguntur oleum, in altari sanctificatur. Sanctificare autem non potuit olei creaturam, q nec altare habuit nec ecclesiam. Vnde nec vnctio spiritalis apud hæreticos potest esse, quum constet oleum sanctifi-

cari & eucharistiam fieri apud illos omnino non posse. Hic iterum meminit Cyprianus eorum qui ab hæreticis baptizati fuerant & confirmati, de quibus tota disputat epistola, quos rursum baptizandos & confirmandos censebat, sicut & ante non semel diximus.

¶ Forma huius sacramenti est: Consigno te signo crucis, confirmo te chrismate salutis, in nomine patris & filij & spiritus sancti. Et ut paucis hanc sacramenti formam expendamus, tria in se complectitur. Primum exprimit plenitudinem spiritus sancti, quum dicit in nomine patris & filij & spiritus sancti. Deinde insinuat robur vite spiritualis, in eo quod addit, confirmo te chrismate salutis. Tertio ostendit signum militiæ Christianæ, cui ascripti sumus, in his verbis; Consigno te signo crucis. Signo, inquam, in quo rex noster Christus triumphauit. Imprimatur autem chrismate in fronte baptizati crucis signum, ut confirmatum a confessione nominis Christi, neque timor deiciat, neque pudor perturbet, sed audacter & intrepide sicut corde credit ad iustitiam, ita Christi fidem etiam inter persecutionum procellas coram hostibus fidei, ore confiteatur ad salutem.

Rom. 10

¶ Ministrum huius sacramenti solum episcopum esse constat. Nam si Dionysio credimus, ritus qui seruari debet in administrandis sacramentis, promanat ex traditione & gestis apostolorum. Soli autem apostoli, quorum successores (ut apud omnes in confesso est) sunt

Diony.

Lib. de eccl. hierar.

Actu, 8.

Episcopi, in primitiua ecclesia hoc sacramentum conferebant, ac manuum impositione, spiritum sanctum baptizatis dabant. Quod verum esse, testis est LVCAS in actis Apostolorum: Quum audissent inqt Apost. qui erant Hierosolymis, quod recepisset SAMARIA verbum Dei, miserunt ad eos Petrum & Iohannē. Qui quum venissent, orauerunt pro ipsis, vt acciperent spiritum sanctum. Nondum enim in quemquam illorum venerat, sed baptizati tantum erant in noīe dñi Iesu. Tunc imponebant manus super illos, & accipiebāt spiritum sanctum. Hunc locum beatus HIERONYMVS aduersus Luciferianos de sacramento confirmationis intelligit, quod quia a solis dabatur Apostolis, nunc a solis traditur Episcopis. Nam hoc modo illi obiecit Luciferianus: An nescis hunc ecclesiarum esse morem, vt baptizatis postea manus imponantur, & ita inuocetur spiritus sanctus? Exigis vbi scriptū sit? In actibus APOSTOLORVM. Etiam si scripturæ autoritas non subesset, totius orbis in hanc partem consensus instar præcepti obtineret. Nam & multa alia quæ per traditionem in ecclesijs observantur, auctoritatem sibi scriptæ legis usurpauerunt, velut in lauacro ter caput mergitare, deinde egressos lactis & mellis prægustare concordiam, ad infantie significationem, die dominico & per omnem pentecosten nec de geniculis adorare, & ieiunium soluere, multaque alia quæ scripta non sunt, rationabilis sibi observatio vindicauit. Ex quo animaduertis nos ecclesiæ consuetudi

nem sequi, licet ante aduocationē spiritus cō-
 fiter aliquem baptizatum. Respondet HI-
 ERONYMVS, & omnia obiecta cō-
 firmat dicens: Non abnuo hanc ecclesiarum
 esse cōsuetudinem, vt ad eos qui longe in mīno-
 ribus vrbibus per presbyteros & diaconos ba-
 ptizati sunt, EPISCOPVS ad inuoca-
 tionem spiritus sancti manum impositurus
 excurrat. Si his imponit, qui in recta fide ba-
 ptizati sunt, qui in patre & filio & spū sancto
 tres personas, vnam substantiam crediderunt,
 Quod hoc loco quæris, quare in ecclesia bap-
 tizatus, nisi per manus EPISCOPI, non
 accipiat spiritum sanctum, quem nos as-
 serimus in vero baptismo tribui, disce hanc
 obseruationem ex ea autoritate descendere,
 quod post ascensionem domini, spiritus sanctus
 ad APOSTOLOS descendit. Et mul-
 tis in locis idem factitatum legimus ad ho-
 norem potius sacerdotij, quam ad legis necessi-
 tatem. Alioquin si ad episcopitatum impreca-
 tionem spiritus sanctus defluit, lugendi sunt,
 qui in viculis aut in castellis baptizati, ante
 dormierunt q̄ ab episcopis inuiserēt. Ecclesie
 salus in summi sacerdotij dignitate pendet, cui
 si non exors quædā & ab omnibus eminens
 detur potestas, tot in ecclesijs efficientur schi-
 smata, quot sacerdotes. Inde venit, vt sine
 chrismate & EPISCOPI iussione, neque pres-
 byter neque diaconus ius habeat baptizandi,
 quod frequenter (si tamen necessitas cogit) sci-
 mus etiā licere laicis. Quod si forte quis tam
 perfrictę frōtis fuerit, vt Hiero. autoritate nō

Cyprianus

moueat saltem episcopi ac martyris Cypriani, quod, cuius natale celebrat ecclesia non vilipendat, qui non solum dicit idem, sed etiam ferre idem asserit eisdem verbis, & id ex eodem loco Pauli modo per Hieronymum citato. Nam in hunc modum scribit ad Iubaianum de hæreticis baptizandis. Hi qui in Samaria crediderant, legitimum & ecclesiasticum baptismum consecuti fuerant, baptizari eos ultra non oportebat, sed tantummodo id quod deerat, a Petro & Iohanne factum est, ut oratione pro eis habita, & manu imposita, inuocaretur & infunderetur super eos spiritus sanctus. Quod nunc quoque apud nos geritur, ut qui in ecclesia baptizantur, per præpositos ecclesiæ offerantur, ac per nostram orationem ac manus impositionem spiritum sanctum consequantur, & signaculo dominico consummentur. Quid posset, obsecro, pro sacramento confirmationis dici manifestius? Et quia Hieronymus idem multis in locis ab Apostolis factitatum dicit, afferam & alium locum: Factum est quum Apollo esset Corinthi, ut Paulus peragratis superioribus partibus veniret Ephesum, & inueniret quosdam discipulos, dixitque ad eos: Si spiritum sanctum accepistis credentes? At illi dixerunt ad eum: Sed neque si spiritus sanctus est, audiuius. Ille vero ait: In quo ergo baptizati estis? In Iohannis baptismo. Dixit autem Paulus: Iohannes baptizauit baptismum poenitentiae populum, dicens in eum qui venturus esset post ipsum, ut crederent, hoc est, in Iesum. His auditis, baptizati sunt in nomine domini Iesu. Et quum im-

Actu. 19

fuiſſet illis manus Paulus, venit ſpiritus ſan-
ctus ſuper eos, & loquebantur linguis, & pro-
phetabant. Ad ſolos igitur epiſcopos qui apud
nos (vt Hieronymi verbis vtar) Apoſtolorum
locum tenent, pertinet hoc ſacramentum con-
ferre. Hinc Urbanus papa: Omnes fideles per
manus impoſitionem epiſcoporum ſpiritu ſan-
ctum poſt baptiſmum accipere debent, vt ple-
ni Chriſtiani inueniantur, quia cum ſpiritus ſan-
ctus infunditur, cor fidele ad prudentiam & cō-
ſtantiam dilatatur. Et Euſebius papa dicit: Ma-
nus impoſitionis ſacramentum, magna vene-
ratione tenendū eſt, quod ab alijs perfici nō po-
teſt, niſi a ſummis ſacerdotibus, nec tempore
Apoſtolorum ab alijs q̄ ab iſtis apoſtoliſ legi-
tur aut ſcitur peractum eſſe, nec ab alijs quam
qui eorum locum tenent vnquam perfici po-
teſt, aut fieri debet. Nam ſi aliter præſumptum
fuerit, irritum habeatur & vacuum, nec inter
eccleſiaſtica vnquam reputabitur ſacramēta.

¶ Satis nunc ſuperque reſponſum exiſtimo
ridiculo ſophiſmari quo nobis obgannire ſolēt
hæretici, confirmationem ſacramentum eē ne-
gantes. Dicunt enim: Confirmatio non legitur
a Chriſto inſtituta, proinde ſacramentum eſſe
non poteſt. Nam ſuperius quum de baptiſmo
ageremus, cauillum hoc riſimus, eamque col-
ligendi formam inanem eſſe vel ipſo Iohāne
teſte, docuimus, qui dicit: Multa quidē & alia
ſigna feciſſe Ieſum, quæ non ſunt ſcripta in li-
bro hoc. Et tamen vt eos arctius aſtringamus
falſum eſſe dicimus, Chriſtum hoc ſacramen-
tum omnino non inſtituiſſe. Inſtituit enim non

Hierony.
ad Marcel
aduerſus
Monta.
De. conſ.
diſt. 5. ca.
Omnes.

Iohan. 20.

secus atque alia quædam sacramenta instituisse dinoscitur, non exhibendo, sed promittendo
 Iohan. 17. & hoc ante passionem suam. Vnde apud Iohānem dixit: Si non abiero, paracletus non veniet ad vos, Si autem abiero, mittam eum ad vos. Quum autem venerit ille spiritus veritatis, ducet vos in omnem veritatem, & quæ futura sunt annuntiabit vobis. Et post resurrectionem suam dixit: Vos autem sedete in ciuitate quousque induamini virtute ex alto. Quod si rationem quæris, quare hoc sacramentum non per seipsum, sed per apostolorum ora primum fidelibus patefacere voluit, intellige in hoc sacramēto dari plenitudinē spūs sancti, q̄ dari nō debuit ante Christi resurrectionem & ascensionem, ipso Iohāne dicente: Nondū erat spiritus sanctus datus, q̄a Iesus nōdū erat glorificatus.

Ioh. 7

¶ At q̄a vna q̄stio gignit aliā, & vna dubitatio oritur ex aliā, posset forte qs̄ n̄s q̄ diximus occurrere ac dicere: Nihil de materia & forma huius sacramēti inuenitur in euāgelio. Quū itaque sacramētū sit visibile signū gratiā conferens, & id sub debita materia & verborū forma, nō videtur hoc sacramētū a Christo institutū, quū nec forma nec materia eius inueniatur. Ne quis ergo maneat tergiuersandi locus, & dilemma hoc explicemus, dicimus in nouo testamento materiam & formam huius sacramenti inueniri, non quidem exerte siue expresse, sed implicite. Legimus enim sp̄ritum sanctum visibiliter descendisse super apostolos in specie ignis & linguæ figura, qua loquēdo alijs cōmunicamus, quod per balsami odorem

significatur, cuius fomentum est oleum. Præte-
rea scimus ad impositionem manus (quæ pro-
culdubio certa forma fiebat verborum) spiri-
tum sanctum descendisse in signis visibilibus
super fideles, ex quibus quidem signis, credi-
mus APOSTOLOS (eodem spiritu sancto
eos illustrante) accepisse tam materiam quam
formam huius sacramenti, adeo ut etiam ipsi
in exhibitione eius, chrismate vti sint, maxi-
me quando signa visibilia in aduentu spiritus
sancti exhibebantur. Dicit enim sacer Dio-
nysius ecclesiasticæ hierarchiæ capite quarto.
Est quædam perfectiua operatio, quam duces
nostri, id est Apostoli, chrismatis hostiam nomi-
nant. Alia translatio ita habet: Alia est venerā-
da confectio vnguenti, consecrationem eam
vocant præceptores nostri. Et infra: Vnde opi-
nor iuxta sacratiorem sensum traditione diui-
na, sancti nostræ sacerdotalis functionis duces
honestissimum istud vnguenti consecrandi mu-
nus teleten, hoc est perfectionem & sanctifica-
tionem ab effectu rei, quæ in eo perficitur, no-
minant. His diuini DIONYSII dictis per
omnia consonant quæ sanctus martyr & Pa-
pa Fabianus scribit de consecratione distincti-
one tertia, capit. Literis, ad orientales episco-
pos, inter cætera sic inquit: Literis vestris
inter cætera insertum inuenimus, quosdam re-
gionis vestræ EPISCOPOS non per sin-
gulos annos in cœna domini chrisma con-
ficere, sed duos aut tres annos confectio-
nem sacri chrismatis semel lactā conseruare.

Actu. 8.

Actu. 19

Errant enim qui talia excogitant, siquidem in illa die dominus Iesus postquam coenauit cum discipulis suis & lauit eorum pedes (sicut a sanctis Apostolis predecessores nostri acceperunt) christi sma conficere docuit, ipsa enim lauatio pedum nostrorum significat baptis., quoniam sancti christi sma vnctione perficitur, atque confirmatur. Nam sicut diei sollemnitas per singulos annos est celebranda: ita ipsius sancti christi smatis consecratio per singulos annos est agenda, quia nouum sacramentum est per singulos annos, & iam dicto die innouandum, & vetus in sanctis ecclesijs cremandum. Ista a sanctis apostolis & eorum successoribus accepistis vobisque tenenda mandamus. Hanc sancta Romana ecclesia & Antiochena a tempore apostolorum custodit. Hanc Hierosolymorum & Ephesianorum tenet, in quibus Apostoli praesidentes hanc docuerunt. Vides nunc apertissime ex Dionysio & Fabiano ab Apostolis in hac usque tempora sacrum christi sma creditum ecclesiae sacramentum. Inuenitur ergo materia huius sacramenti in nouo testamento sicut & forma: Licet non inueniantur ista nuda verba quibus nunc ecclesia vtitur, id tamen quod per ea significatur, inuenitur.

Cypria.
serm. de
ablutione
pedum.

¶ Quod si quis dixerit hoc sacramentum a Christo institutum & ab apostolo promulgatum, nulla sane iniuria fiet sacramento. Ipse, inquit Cyprianus, summus sacerdos Christus sui est sacramenti institutor & autor. In ceteris homines spiritum sanctum habere doctores: & sicut par est spiritui sancto & Christo diuinitas: ita in suis institutis equa est autoritas & potestas: nec minus ratum est, quod dictate spiritu sancto apostoli tradiderunt quam quod ipse

tradidit. Manet singulis propria dignitas, & vniformis in suo genere stat actio oim, nihil addi, nihil subtrahi, nihil pōt corrigi vel mutari.

¶ Quantum idem beatif. martyr tribuerit huic sacramento, quū ex plerisque eius libris perspicuū sit, tum maxime in eo sermone quē scripsit de vnctione chris-matis, vbi mysteria cœnæ dominicæ atq; eius diei dignitatem & chris-matis sacramenta, venusto sermone explicat. Et q̃a plus standum est ipsius autoritate atq; doctrina, vt interim de vitæ sanctimonia ac martyrio sileā, q̃ venenatis hereticorū dogmatib., lubet verba eius in mediū adferre. Dies ista, inq̃t, multiplicibus mysterijs honoratur. Hodie in ecclesia cū cæteris vnctionib. ad populū acq̃sitiōis sanctificandū in participationē dignitatis & nois sacrū chrisma cōfici-tur, in quo mixtū oleo balsamū, regiē & sacerdotalis gloriē exprimit vnitatē, q̃bus dignitatib. initiādis diuinitus est vnctio instituta. Hodie vnguentū ad sanctificationē parat, cuius fragrantia adolescētulē & nouellē aīæ accedentes ad fidem illectē delectātur, & exinanitiōis eius suauitate delibutē diligūt, & sequūtur aromātū largitorē, & vsq; ad regis accubitū spiramē illo trahuntur, & post odorē illū vbique desiderio sancto perurgēte sitibūdā discurrūt. Nihil hoc oleū cōe habet cū liquoribus, qui ex quorundā fructuum pinguedine exprimuntur, nec vis eius est crassitudine penetratiua, quē secundum quasdam naturales rationes emollit & temperat spissamenta humorū, quos solet intrinsecus astringere siccitas aliqua, vel

*Mysteriū
cœnæ domi-
nicæ.*

corruptio conglobare. Non hæc medendis corporibus est vnctio instituta, quia sanctificatis elementis, iam non propria natura præbet effectum, sed virtus diuina potentius operatur, sed adest veritas signo, & spiritus sacramento, vt & ipsis rebus efficientijs gratiæ dignitas pateat, & interiori homini quanta ex his detur autoritas deiformi conuersatione & cœlestibus moribus, innotescat. Hoc oleo antiquitus sacerdotes sacrabantur & reges, & ipsi altarium lapides delibuti, spūalem intelligi volebant sacris mysteriis inesse pinguedinem. Et sicut oleū fluentis & humidis quibuslibet superfertur: ita excellentia sacerdotalis et regiæ dignitatis secundum formā dei & Christi sub se oīa cōtinens, regimen & munimen, tam actiua quā contemplatiua vitæ obtinet. Et ex hoc humore cōstat descendere oēs gratiarū diuisiones, quas spūs sanctus prout vult, singulis distribuit & largitur. Ex huius vnctionis bñficio, & sapiētia nobis et intellectus diuinitus datur, consiliū et fortitudo cœlitus illabitur, scientia & pietas et timor inspirationibus supernis infunditur. Hoc oleo vncti, cū spūalibus negotiis colluctamur, nec foetorib. spuriis imbui possumus, q̄ balsami spūalis odore fragramus. Hoc oleum a creditore vsuris sub Helisæo propheta mulierem pauperculā liberauit: hoc Helie t̄p̄e Sareptanā paup̄it, nec lechytus trina effusione defecit. Hoc oleo Iacob lapidē, quē supposuerat capiti, vnxit & c. Moyses hoc oleo tabernaculū & sacra vasa perunxit, & super caput Aaron fudit. Samuel quoq̄ ad reges initiandos sine oleo nō accedit. Et post pauca subnectit dicēs: Nec tamē

Chrisma :
tis benefi-
cia.

Chrisma :
tis figuræ
4. Reg. 4.
3. Reg. 17.
Gen. 31.
Exod. 29.
3. Reg. 10.

mi spūalis odore fragramus. Hoc oleum a creditore vsuris sub Helisæo propheta mulierem pauperculā liberauit: hoc Helie t̄p̄e Sareptanā paup̄it, nec lechytus trina effusione defecit. Hoc oleo Iacob lapidē, quē supposuerat capiti, vnxit & c. Moyses hoc oleo tabernaculū & sacra vasa perunxit, & super caput Aaron fudit. Samuel quoq̄ ad reges initiandos sine oleo nō accedit. Et post pauca subnectit dicēs: Nec tamē

cessantibus his ceremonijs, q̄ ritu antiquo in-
oleuerant, vnctionis mysteriū religio Chriana
contempsit: sed cæteris generali sanctorū con-
sensu dampnatis non solus in regibus & sacer-
dotibus vnctionis honor permansit, sed in oēm
populum catholicū effusa est huius gratiæ ple-
nitude. Et sicut Christus a chrismate dictus est
eo q̄ singularis excellentiæ oleo vnxitur eum
deus: ita & participes eius quotquot sunt, con-
sortes sint tam vnctionis quam nominis, & di-
cantur a Christo Christiani, vt sint sui Christo
duce rectores & duces, & offerant deo quotidi-
anū sacrificiū, ordinati a deo sanctimonix sa-
cerdotes. Hactenus Cypriani verba cōmemo-
raui, vt oēs intelligāt confirmationē non recēs
inuentum ab ecclesia, sed sacramētū a Christo
īstitutū, per quod diuina virtus nobis spūm san-
largitur, quo vngimur in reges & sacerd. spiri-
tales, in quo nobis robur cōfertur ad pugnādū
cōtra diaboli & satellites eius. Nouū em̄ eē nō
potest, quod asserit Cyprianus, quē cōstat eē an-
tiquū. Et q̄s tā stultus, q̄ nō magis sequatur Cy-
priani auctoritatē, q̄ superbā stultiss. cuiusdā
heretici p̄sumptiōem: Basi. Ma. & Greg. Na. *Lib. ii. cā:
9:*
in historia ecclesiast. laudātur, q̄ oīm Græcorū
seculariū libris remotis, solis diuine scripturæ
voluminib. operā dederit, earū q̄ intelligētiam
nō ex propria p̄sumptiōe, sed ex maiorū scri-
ptis & auctoritate secuti sint, quos & ipsos ex
apostolica successione intelligēdi regulam su-
scipisse cōstabat. Et nunc tipula leuiiores, san-
ctorum patrum auctoritate relicta, absq̄ ratio-
ne aliqua hereticorū amplectimur deliramēta.

Christus
a chrismate
te dictus.

Lib. ii. cā:
9:
Basilii
Magnus.
Greg. Na-
zianzens